

Dr hab. Maria Zmierczak, prof. nadzw. UAM

Monografie

1. Ideologia liberalna w II Cesarstwie francuskim, Wydawnictwo Naukowe UAM, Seria Prawo nr 77, Poznań 1978, ss.141 (Résumé). Recenzje: M.Sobolewski, "Państwo i Prawo", 1979, z.5 T. Janasz, "Czasopismo Prawno- Historyczne", T.XXXI, 1979, z.2 K. Jonca, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.XLI, 1979, z.2 J. Ziółek, Z badań nad ideologią liberalną, "Przegląd Humanistyczny", R.XXIV, 1980, Nr 2 (1730), s.124-127.
2. Spory o istotę faszyzmu. Dzieje i krytyka, Wydawnictwo Naukowe UAM, Seria Prawo nr 130, Poznań 1988, ss.307 (Zusammenfassung) Recenzje: T. Borodziej, Spory o faszyzm, "Polityka", 2 IX 1989, nr 35, s.11 W. T. Kulesza, "Państwo i Prawo", 1989, z.12, s.115-118. W. Kozub-Ciembroniewicz, "Studia Historyczne", 1990, z.2, s.334- 336. J. Holzer, "Jahrbücher für Geschichte Osteuropas", 39, 1991, H.2., s.248-249.

Podręczniki

1. (współaut.) H. Olszewski, M. Zmierczak, Historia doktryn politycznych i prawnych, Ars Boni et Aequi, Poznań 1993, s. 325-450 (podręcznik akademicki)II wydanie 1994, s.309-428.
2. (współaut. i współred.) Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie, pod red. M. Zmierczak i S. Wronkowskiej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa - Poznań 1993, ss.339 (w tym aut. S.170-202)II wyd.1994, wyd.IV auaktualnione 1997. IX wyd., uaktualnione 2004 , ss.388. Recenzja: P.Winczorek, "Rzeczpospolita" 4 maja 1994.
3. (współaut.) Leksykon historii powszechnej 1900-1945, pod red. S.Sierpowskiego, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 1996, ss.507 (autorstwo ok. 100 haseł i biogramów)

Rozprawy i studia

1. Ideologia liberalna w II Cesarstwie. Uwagi o konfliktach ideowych we Francji w latach 1852-1870, w: "Czasopismo Prawno- Historyczne", T.XXV, 1973, z.2, s. 119 - 139.
2. (współaut.) E. Borkowska -Bagieńska, M. Zmierczak, Wydawnictwa Ąródłowe do nauki przedmiotów historyczno-prawnych, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.XXXVIII, 1976, z.2, s.151-157.
3. Filozofia i historiozofia w pismach Alfreda Rosenberga. Ze studiów nad ideologią nazizmu, w: "Studia Historica Slavo-Germanica", T%.IX, Poznań 1980, s. 175-203.
4. O stanie i kierunkach rozwoju marksistowskich badań nad faszyzmem. Kilka uwag na marginesie zbioru 'Faschismusforschung. Positionen, Probleme, Polemik', Berlin 1980, w: "Przegląd Zachodni", R.XXXVI, 1980, Nr 5/6, s.262-274.
5. Jednostka a Volk w ideologii nazizmu, w: Studia z dziejów myśli politycznej w Niemczech w XIX i XX wieku, praca zbiorowa pod red. Henryka Olszewskiego, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 1982, s.232-257.
6. (współaut.) H.Olszewski, M.Zmierczak, Faszyzm a prawo, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.XLIV, 1982, z.3, s.25-50.

7. Faszyzm a problemy modernizacji. Krytyka amerykańskich teorii lat sześćdziesiątych, w: Faszyzm niemiecki z perspektywy półwiecza. Materiały i studia, praca zbiorowa pod red. Antoniego Czubińskiego, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 1985, s.79-97.
8. Faszyzm w dokumentach Międzynarodówki Komunistycznej z lat 1922-1943, w: "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi", T.XI, Acta Universitatis Wratislaviensis 765, Wrocław 1986, s.25-48.
9. Autoportret faszyzmu. Refleksje na temat dziejów sporu o istotę faszyzmu, w: "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi", T.XI, Acta Universitatis Wratislaviensis 815, Wrocław 1987, s.31-50.
10. Socjaldemokraci a faszyzm. Uwagi o socjaldemokratycznych teoriach faszyzmu z lat 1922-1945, w: "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi", T.XII, Acta Universitatis Wratislaviensis 923, Wrocław 1987, s.87-106.
11. Jan Jakub Rousseau - rzecznik totalitaryzmu czy liberalnej demokracji?, "Czasopismo Prawno- Historyczne", T.XLI, 1989, z.2, s.1-16.
12. Totalitaryzm - faszyzm - hitleryzm. Z historii sporów o genezę i istotę nazizmu w historiografii RFN, w: "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi", T.XIV, Acta Universitatis Wratislaviensis 1169, Wrocław 1991, s.103-136.
13. Kształtowanie się koncepcji państwa prawnego (na przykładzie niemieckiej myśli polityczno-prawnej), w: Demokratyczne państwo prawne, praca zbiorowa pod red. Henryka Rota, Wrocław 1992, Acta Universitatis Wratislaviensis 1457, s.41-52.
14. L'État et l'Église catholique romaine dans la pensée politique de Roman Dmowski et de la National-Démocratie, w: Église et États. France et Pologne XVe - XXe siècles. Études réunies par Hervé Martin, Rennes 1993, s.99-108.
15. Spory o rolę i miejsce Adolfa Hitlera w historii Niemiec, w: "Przegląd Zachodni", R. XLVIII, 1992, z.4, s.101-117.
16. O rozumieniu terminu "faszyzm" w powojennej Polsce, w: Historia prawa. Historia kultury. Liber memorialis Vitoldo Maisel dedicatus, pod red. E. Borkowskiej-Bagieńskiej i H. Olszewskiego, Poznań 1994, s.437-449.
17. Kształtowanie się koncepcji państwa prawnego (wersja zmieniona) w: Polskie dyskusje o państwie prawa, pod red. S.Wronkowskiej, Wydawnictwo Sejmowe 1995, s.11-27.
18. Nauki historycznoprawne wśród dyscyplin prawniczych i w programach studiów, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVII, 1996, z.1-2, s.79-91.
19. Współczesna dyskusja nad pojęciem państwa prawa we Francji, w: Studia z historii państwa, prawa i idei. Prace dedykowane Profesorowi Janowi Malarczykowi, pod red. A.Korobowicza i H.Olszewskiego, Wyd. UMCS, Lublin 1997, s.501-511.
20. Kilka uwag o objaśnianiu faszyzmu w polskich podręcznikach szkolnych z lat 1945-1995, w: "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi" , T.XX, Acta Universitatis Wratislaviensis No 1943, Wrocław 1997, s.354-374.
21. Francuscy liberałowie XIX w. o centralizacji, decentralizacji i samorządzie terytorialnym, w: Gospodarka, administracja, samorząd, pod red. H.Olszewskiego i B.Popowskiej, Prace WPiA, t.II, Poznań 1997, s.623-631.
22. Prominent Liberals' Attitude towards Democracy, w: Liberalism. Yesterday and Today, ed. K.Kujawińska-Courtney, R.M.Machnikowski, Łódź 1998, s.53-62.
23. Rapport général sur 'Les aléas de la démocratie', w: L'Europe au XXe siècle. Éléments pour un bilan, Instytut Historii UAM, Poznań 2000, s.291-307.
24. Wstęp do wydania polskiego, w: R.Eatwell, Faszyzm. Historia, Dom Wydawniczy "Rebis", Poznań 1999, s. 25-35.
25. Pozytywizm prawniczy a prawnicy i prawo w Trzeciej Rzeszy - powojenna dyskusja niemieckich historyków i teoretyków prawa o przyczynach upadku prawa w czasach

- nazizmu, "Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi", T.XXIV, Acta Universitatis Wratislaviensis No 2214, Wrocław 2001, s. 5-30.
26. Wstęp do wydania polskiego, w: I.Kershaw, Hitler. 1889-1936 Hybris, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2001, s. XVII-XXXII.
 27. Spory historyków i politologów o ustrój Trzeciej Rzeszy, w: Studia z historii ustroju i prawa. Księga dedykowana Profesorowi Jerzemu Walachowiczowi, Prace Wydziału Prawa i Administracji UAM, T.VII, pod red. H.Olszewskiego, Poznań 2002, s. 479-486.
 28. Nacjonalizm jako przedmiot badań historyka idei politycznych i prawnych, w: Doktrynypolityczne i prawne u progu XXI wieku. Wybrane problemy badawcze, pod red. MarkaMaciejewskiego i Macieja Marszała, Kolonia Limited 2002, s. 71-83.
 29. Spory o Adolfa Hitlera w najnowszej literaturze, "Studia nad faszyzmem i zbrodniami hitlerowskimi" XXVI, Acta Universitas Wratislaviensis, No 2532, Wrocław 2003, s. 341-360
 30. Totalitaryzm czy totalitaryzmy? Kłopoty z definiowaniem pojęcia, w: Totalitaryzm. Wybrane problemy teorii i praktyki, pr. zbiorowa pod red. Tadeusza Wallasa, Wyd. Naukowe INPiD UAM Poznań 2003, s.7-19
 31. Artykuł do Księgi Zjazdu Historyków Idei w Lublinie o pojęciu demokracji konstytucyjnej, w druku.
 32. Liberalna krytyka demokracji jako źródło idei konstytucyjnej, w: Idee jako źródło instytucji politycznych i prawnych, pod red. L. Dubela, Lublin 2003, s. 129-144.
 33. Własność w ideologii narodowych socjalistów, w: „Czasopismo Prawno-Historyczne”, T. LVI, 2004,z.2, s.271-281.
 34. Ideologie totalitarne: faszyzm i narodowy socjalizm, w: Totalitaryzm a zachodnia tradycja, pod. red. M. Kunińskiego, Kraków 2006, s. 160-188.
 35. Wstęp do wydania polskiego, w: R. O. Paxton, Anatomia faszyzmu, Poznań 2005, s. XI-XV.
 36. Interwencjonizm, totalitaryzm czy ideologizacja gospodarki? Kilka uwag o własności i gospodarce w III Rzeszy, Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi XXVIII, Acta Universitatis Wratislaviensis No 2750, Wrocław 2005, s. 269-280.
 37. Przemówienia polityczne Hitlera przed zdobyciem władzy (1925-1933), w:Rocznik Nauk Politycznych 2006, Nr 1(9), s. 101-113.
 38. Koncepcja państwa prawnego jako ograniczenie władzy narodu, w: Zasada demokratycznego państwa prawnego w Konstytucji RP, pod red. S. Wronkowskiej, Warszawa 2006, s. 73-89.
 39. Renesans koncepcji prawa natury po II wojnie światowej, w: Prawo natury w doktrynach polityczno-prawnych Europy, pod. red. M. Zmierczak, Poznań 2006, s.99-115.
 40. La Pologne et Locarno, w: Aristide Briand, la Société des Nations et l'Europe 1919-1932, publié sous la direction de Jaques Bariéty, Préface de Jean-Robert Pitte, Presses Universitaires de Strasbourg, 2007, s. 117-129.
 41. Pojęcie "socjalizm" i "narodowy socjalizm" w mowach agitacyjnych Hitlera w latach 1925-1933, w: Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi XXIX, Acta Universitatis Wratislaviensis, No 2962, Wrocław 2007, s. 65-75.
 42. L'identité nationale des Polonais et Préambule de la Constitution de 1997, [w:] Religion et nation. Entre l'universel et particularismes. Actes du XIVe Colloque Poznań – Strasbourg 28 – 29 Septembre 2006, Textes reunis et publiés par Maciej Forycki et Maciej Serwański, Instytut Historii UAM, Poznań 2008, s. 209 – 215.
 43. Refleksje o prawie cywilnym w totalitarnym ustroju III Rzeszy, [w:] Księga jubileuszowa Profesora Tadeusza Smyczyńskiego, Toruń 2008, s. 851 – 861.

44. Prawo – ograniczenie czy warunek wolności ?, [w:] Prawne aspekty wolności. Zbiór studiów (red. E. Cała-Wacinkiewicz, D. Wacinkiewicz), Toruń 2008, s. 13 – 23.
45. Idee polityczne a ich prekursorzy, [w:] Czas a trwanie idei politycznych i prawnych (red. K. Chojnicka, A. Citkowska-Kimla, W. Kozub-Ciembroniewicz), Kraków 2008, s. 19 - 30.
46. Leonard Trelawney Hobhouse – prekursor liberalizmu społecznego, „Gdańskie Studia Prawnicze”, T. XX, 2008, s. 437 – 452.
47. Dyktatorzy totalitarni – problemy metodologiczne, oddane do druku w Krakowie (materiały pokonferencyjne).
48. Czy warto zajmować się ideologiami? Debaty o ideologii w drugiej połowie XX wieku, [w:] Doktryny-historia-władza. Księga dedykowana Prof. W. Kozubowi-Ciembroniewiczowi z okazji czterdziestolecia pracy naukowej, pod red. prof. dr hab. B. Szlachty, A. Citkowskiej-Kimli, M. Kiwior-Filo, Kraków 2009, s. 423-433.
49. Walter Bagehot – zapomniany piewca ustroju brytyjskiego, [w:] Vetera novis augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Waławowi Uruszczakowi, pod red. S. Grodzkiego, D. Malec, A. Karabowicz, M. Stusa, Kraków 2010, T. II, s. 1239-1246.
50. Spory o naród po 1989 roku, [w:] Społeczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee, pod red. J. Przygodzkiego i Mariana J. Ptaka, Wrocław 2010, s. 95-103.
51. Józef Piłsudski i ustrój Polski w latach 1926-1935, [w:] O prawie i jego dziejach księgi dwie. Studia ofiarowane Profesorowi Adamowi Lityńskiemu w czterdziestopięciolecie pracy naukowej i siedemdziesięciolecie urodzin, Księga II, red. M. Mikołajczyk, J. Ciągwa, P. Fiedorczyk, A. Stawarska-Rippel, T. Adamczyk, A. Drogoń, W. Organiściak, K. Kuźmich, Białystok-Katowice 2010, s. 453-459.
52. Krytyka demokracji w ideologii Adolfa Hitlera, [w:] „Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi XXXII, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3240, Wrocław 2010, s. 75-92.

Recenzje

1. S. Ochmann, Sejmy z lat 1615-1616, Wrocław 1970, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXII, 1970, z. 2, s. 278-279.
2. J. Byliński, Sejm roku 1611, Wrocław 1970, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXIII, 1971, z. 1, s. 238.
3. Alexis de Tocqueville, Dawny ustrój i rewolucja, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXIII, 1971, z. 2, s. 254-255.
4. H. Grange, Les idées de Necker (Paris 1974), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXX, 1977, z. 1, s. 224-226.
5. S. Ehrlich, Pluralizm francuski w 19 i w początku 20 wieku, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXXI, 1978, z. 2, s. 277-288.
6. B. Sobolewska, M. Sobolewski, Liberalizm. Myśl polityczna XIX i XX wieku, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXXI, 1979, z. 2, s. 222-225.
7. M. Waldenberg, Rewolucja i państwo w myśli politycznej W. Lenina, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. XXXI, 1979, z. 4, s. 253-255.
8. R. Tokarczyk, Współczesne doktryny polityczne (Lublin 1978), w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R. XLI, 1979, z. 4, s. 227-230.
9. P. Ayçoberry, La question nazie, w: "Przegląd Zachodni", R. XXXVII, 1981, nr 3/4, s. 180-184.
10. W. Szyszkowski, Benjamin Constant. Doktryna polityczno-prawna na tle epoki, w: "Państwo i Prawo", 1984, z. 11, s. 116-118.

11. Das Unrechtsregime. Internationale Forschung über den Faschismus, hrsg. V. U.Büttner (Hamburg 1986), w: "Przegląd Zachodni", R.XLIII, nr 3, s.165-171.
12. A.Czarnota, John Stuart Mill. Studium z dziejów liberalizmu politycznego (Warszawa-Poznań-Toruń 1986), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XXXIX, 1987, z.2, s.241-244.
13. E.Jäckel, Hitlers Herrschaft. Vollzug einer Weltanschauung, Stuttgart 1986, w: "Dzieje Najnowsze" 1988.
14. S.Swieżawski, U Aródeł nowożytnej etyki. Filozofia moralna w Europie XV wieku (Kraków 1987), w: "Państwo i Prawo", R.XLIII, 1988, z.12, s.111-113.
15. W.Schulze, Deutsche Geschichtswissenschaft nach 1945, Oldenbourg Verlag, München 1989, w: "Przegląd Zachodni", R.XLVI, nr 3, 1990, s.102-106.
16. H.Olszewski, Zwischen Begeisterung und Widerstand. Deutsche Hochschullehrer und der Nationalsozialismus, Instytut Zachodni, Poznań 1989, w: "polish Western Affairs", Vol. XXXII, No 1, 1991, s.203-208.
17. Theoretische Grundlagen der Rechtspolitik. Ungarisch-oesterreichische Symposium der Rechts- und Sozialphilosophie 1990, red. Peter Koller, Csaba Varga, Ota Weinberger, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LIV, 1992, z.1-2, s.211-213.
18. A.Dufour, Droits de l'homme. Droit naturel et l'histoire, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLIV, 1992, z.1-2, s.211-213.
19. Ethical dimensions of legal theory, pod red. W.Sadurskiego, Amsterdam-Atlanta 1991, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LIV, z.4, 1992, s.153-155.
20. M.Maciejewski, Doktryna rewolucyjnego konserwatyizmu wobec narodowego socjalizmu 1921-1945 (Wrocław 1991), w: "Przegląd Zachodni", R.XLVIII, 1992, nr 4, s.207-209.
21. Social System, Rationality and Revolution, ed. By L.Nowak and W.Paprzycki, Amsterdam-Atlanta 1993, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LVI, z.1, 1994, s.134-136.
22. J.Baudouin, La philosophie politique de Karl Popper, (PUF, Paris 1994), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVI, z.1-2, 1994, s.175-177.
23. J.Szacki, Liberalizm po komunizmie, (SIW "Znak", Kraków 1994), w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LVII, z.2, 1995, s.167-169.
24. Historia. Idee. Polityka. Księga dedykowana Janowi Baszkiewiczowi, (UW, Wyd. Naukowe "Scholar", Warszawa 1995), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVII, z.1-2, 1995, s.262-265.
25. R.A.Tokarczyk, Polska myśl utopijna, (Lublin 1995), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVII, 1995, z.1-2, s.280-281.
26. Z.Rau, Contractarianism versus holism. Reinterpreting Locke's Two Treatises of Government, (University Press of America, Lanham, New York, London 1995), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVIII, z.1-2, 1996, s.262-264.
27. D.Szpoper, Sukcesorzy Wielkiego Księstwa. Myśl polityczna i działalność konserwatystów polskich na ziemiach litewsko-białoruskich w latach 1904-1939, (Wyd. Arche, Gdańsk 1999), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.LIII, z.1, 2001, s. 286-289.
28. A.Zięba, Współczesne brytyjskie doktryny polityczne, Temida 2, Białystok 2001, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.LIII, z.2, 2001, s. 254-256.
29. Państwo a społeczeństwo. Wizje wspólnot niemieckich od oświecenia do okresu restauracji, wybór i opr. T.Namowicz, (Wyd. Poznańskie, Poznań 2001), w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.LIV, 2002, z.1, s.476-479.

30. Historia integra. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. Stanisławowi Salmonowiczowi w siedemdziesięciolecie urodzin, pod red. D.Janickiej i
31. R.Łaszewskiego, Toruń 2001, Wyd. TNOiK Dom Organizatora, s.484, w: "Państwo i Prawo", R.LVI, z.6 (676) czerwiec 2002, s. 78-80.
32. Stanisław Filiowicz, Historia myśli polityczno-prawnej, Wyd. Arche Gdańsk 2001, ss.400; Marcin Król, Historia myśli politycznej od Machiavellego po czasy współczesne, Wyd. Arche, Gdańsk 2001, ss. 281, w: „Czasopismo Prawno Historyczne”, T. LIV, z. 2, 2002, s.315-322.
33. Liberalizm polski. A”ntologia, Wstęp oraz wybór Włodzimierz Bernacki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Przemysł 2003, ss. 266 , w:„Czasopismo Prawno Historyczne”, T.LVI, 2004, z.1, s. 370-372.
34. M. Chmieliński, Atomizm a indywidualizm. Rozważania nad myślą polityczną i prawną Wilhelma von Humboldta, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego 2004, ss.123, w: „Czasopismo Prawno Historyczne”, T. LVII, z. 1, 2005, s.420-422.
35. Rafał Dobek, Raymon Aron-dialog z historią i polityką, Wydawnictwo Poznańskie 2005, ss. 278, w”, T. LVIII, z. 1, 2006, s.303-305.
36. Romuald Rydz, Edmund Burke na ścieżkach wolności, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2005, ss.216, w: Politeja, Pismo Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ, Nr 2 (6), Kraków 2006, s.567-570.
37. John M. Kelly, Historia zachodniej teorii prawa, Kraków 2006, w: „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, Rok LXIX, z.2, 2007, s. 211-213.
38. Totalitarian and Authoritarian Regimes in Europe. Legacies and Lessons from the Twentieth Century, ed. by Jerzy W. Borejsza and Klaus Ziemer in Cooperation with Magdalena Hułas, Berghahn Books, New York, Oxford, Instytut Historyczny PAN, Niemiecki Instytut Historyczny, 2006, ss. XIV +607, indeks osób, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. LIX, z.2, 2007, s. 457-463.
39. Anna Citkowska-Kimla, Państwo, religia, historia. Myśl polityczna Novalisa - Friedricha von Hardenberga, Dom Wydawniczy Rafael, Kraków 2006, ss. 272, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T. LIX, z.2, 2007, s. 456-457.
40. Nacjonalizm czy nacjonalizmy ? Funkcja wartości chrześcijańskich, świeckich i neopogańskich w kształtowaniu idei nacjonalistycznych, [w:]„Przegląd Zachodni”, 3/07, s. 239 - 243.
41. Zbigniew Stawrowski, Prawo naturalne a ład polityczny, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Instytut Studiów Politycznych PAN, Kraków – Warszawa 2006 , s. 468, [w:] „Państwo i Prawo”, R. LXIII, 6/2008 (748), s. 111 – 113.
42. Łukasz Machaj, Za i przeciw Europie. Integracja europejska w polskiej myśli politycznej w latach 1989 – 2001, Acta Universitatis Wratislaviensis No 2952, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2006, ss. 535, [w:] „Przegląd Zachodni”, 2/08 (327), s. 229 – 331.
43. Przyszłość dziedzictwa. Robert Alexy, Ralf Dreier, Jürgen Habermas, Otfried Höffe, Arthur Kaufmann, Niklas Luhman, Ota Weinberger: portrety filozofów prawa, Współczesna niemiecka filozofia prawa, red. J. Zajadło, Wyd. Arche, Gdańsk 2008, [w:] „ Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, R. LXX, z.3, 2008, s. 229-231.
44. A. Rzegocki, Racja stanu a polska tradycja myślenia o polityce, OMP, Kraków 2008, ss. 382, w „Czasopismo Prawno-Historyczne”, T. LXI, 2009, z. 1, s. 382 – 385.
45. Joanna Sondel-Cedarmas, Gabriele d’Annunzio. U źródeł ideologicznych włoskiego faszyzmu, Universitas, Kraków 2008, 317ss., [w:] „Przegląd Zachodni”, 1, 2010 (334), s. 268-270.

46. T. Tulejski, Konserwatyzm bez Boga. Dawida Hume'a wizja społeczeństwa, państwa i prawa, Fijorr Publishing Chicago-Warszawa 2009, ss. 427, [w:] „Czasopismo Prawno-Historyczne”, T.LXII, z.1, 2010, s.473-476.

Inne

1. Konferencja na temat kultury politycznej - Karpacz 1978, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XXXI, 1979, z.1, s.246-249.
2. Konferencja na temat "Tradycja i innowacja w dziejach myśli społecznej i politycznej" - Polanica-Zdrój 1979, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XXXII, 1980, z.2, s.249-253.
3. Sesja naukowa dla uczczenia 400-lecia urodzin Hugona Grocjusza w Gdańsku, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XXXVI, 1984, z.1, s.273-275.
4. Koncepcje i projekty zmiany społecznej w pismach historyków i socjologów polskich, w: Pamiętnik XIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, cz.II. Sprawozdania z sympozjów, Wrocław-Warszawa 1988, s.119-125.
5. Pojednanie oznacza normalność, w: "Przegląd Zachodni", R.XLVI, 1991, Nr 4, s.200-201 (wypowiedź w ankiecie).
6. Sprawozdanie z konferencji w Berlinie (?)
7. Friedrich August von Hayek (8 V 1899- 23 III 1992). Życie i dzieło, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LIV, 1992, z.2, s.139-142.
8. Sir Karl Raimund Popper (28 VII 1902 - 17 IX 1994). Życie i twórczość, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LVII, 1995, z.1, s.165-167.
9. Spotkanie historyków prawa w Rennes: Historia administracji i prawo administracyjne wczoraj i dziś, w: "Czasopismo Prawno-Historyczne", T.XLVI, 1994, z.1-2, s.212-213.
10. Tłum. Art. B.François, Sądownictwo konstytucyjne we Francji, w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LVII, 1995, z.2, s.147-160.
11. Red. naukowa książki R.Eatwell, Faszyzm.Historia, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 1999, ss. 486.
12. Red. naukowa książki I.Kershaw, Hitler, T.I-II , Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2001, ss.XXXII + 672.
13. Red. naukowa książki I.Kershaw, Hitler, T.II, 1936-1941 Nemezis, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2002, ss. XXXV + 511.
14. Red. naukowa książki I.Kershaw, Hitler, T.II, vol.2, Nemezis 1941-1945, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2003, ss.596
15. Notatka o J.Rawlsie w: "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny", R.LX IV, 2002, z.2, s.253-254
16. Wprowadzenie, do: Koncepcje suwerenności. Zbiór studiów, pod red. I. Gawłowicz i I. Wierzowieckiej, Wyd. Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005, s.9-14.
17. Red. naukowa książki R.O. Paxton, Anatomia Faszyzmu, DW Rebis, 2005, ss. 398.
18. Konferencja historyków z okazji 80. rocznicy podpisania traktatów w Locarno, w: : „Czasopismo Prawno Historyczne” , T. LVIII, z.1, s.341.
19. Nota do czytelnika polskiego, w: A. Lambert, Przegrane życie Ewy Braun, DW Rebis, Poznań 2006, s. 14-19.
20. Redakcja merytoryczna książki A. Lambert, Przegrane życie Ewy Braun, przekład P. Bandel DW Rebis, Poznań 2006, ss. 575.
21. Redakcja książki Prawo natury w doktrynach polityczno-prawnych Europy, Wyd. Naukowe UAM, Seria Prawo, nr 160, Poznań 2006, ss. 272.

22. M. Zmierczak, Koncepcja państwa prawnego jako ograniczenie władzy narodu (s. 100-117) M. Zmierczak, Kształtowanie się koncepcji państwa prawnego (na przykładzie niemieckiej myśli polityczno-prawnej) (s. 187- 199); M. Zmierczak, Współczesna dyskusja nad pojęciem państwa prawa we Francji (s. 212-221), teksty (przedruk za zgodą) znalazły się w J .Kowalski, Państwo prawa. Demokratyczne państwo prawne, Antologia, Oficyna Wydawnicza Wyższej szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2008.
23. Profesor Henryk Olszewski Doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, [w:] „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, Rok LXXII – zeszyt 3 –2010, s. 211-212.
24. Redakcja naukowa, książki I. Kershaw, Hitler, Niemcy i ostateczne rozwiązanie, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2010, ss. 520.